СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ВИМІРУ

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Запоріжжя, 23 жовтня 2025 року)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ВИМІРУ

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Запоріжжя, 23 жовтня 2025 року)

Запоріжжя
2025

УДК 316.43:330.342(06)
С83

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 5 від 21.11.2025 року)

ОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ

УКРАЇНА
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

ЗА ПІДТРИМКИ
УКРАЇНА
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Бердянський університет менеджменту та бізнесу
Полтавський державний аграрний університет
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Ґжицького
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Навчально-науковий інститут економіки, управління та діджиталізації НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»
Туристична агенція «Асоль»
ЗАРУБІЖНІ ДЕРЖАВИ
Університет Бахауддін Закарія, м. Мутлан, Пакістан
Європейський університет, м. Тбілісі, Грузія
Академія прикладних наук в Коніні, м. Конін, Польща
Техніний університет Молдови, м. Кишинів, Молдова
Готель Am Alten Weinberg, м. Бранденбур-Вердер, Німеччина
ЗАТ ОРМЕ ІНТВЕСТИСІЙОС, м. Вільнюс, Литва

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВИПУСК
доктор економічних наук, професор ID 11012
старший викладач ID 424861

Стратегічні пріоритети розвитку соціально-економічних систем у контексті сучасного наукового виміру: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя, 23 жовтня 2025 р). Полтава: Видавництво ПП «Астрая». 2025. 301 с.

ISBN 978-617-8466-46-6

У збірнику надруковано матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні пріоритети розвитку соціально-економічних систем у контексті сучасного наукового виміру», яка відбулася 23 жовтня 2025 року в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

Збірник конференції розрахований на науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів закладів вищої освіти, фахівців підприємств, установ, організацій, представників засобів масової інформації та інших зацікавлених осіб.

УДК 316.43:330.342(06)

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори матеріалів. Висловлені авторами думки можуть на збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань. Перекладі і передруки дозволяються лише за згодою автора.

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2025
© Кафедра економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, 2025

ISBN 978-617-8466-46-6

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ..... 10

Коренюк Д.П., Мужжухін Р.О., Рунчева Н.В. Реалізація та захист прав правовласників в Україні..... 10

СЕКЦІЯ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ..... 14

Kohut M.V. Nation branding and international marketing for post-conflict recovery: the case of Ukraine..... 14

Левада О.М., Гришко С.В., Непша О.В. Методологічні аспекти дослідження транснаціональних компаній в умовах глобалізації..... 18

Новак Н.П., Новак В.Д. Публічне адміністрування у сфері захисту прав інституту підприємництва: порівняльно-правовий аналіз прав і економічних свобод України, Польщі, Чехії та інших країн ЄС..... 24

Пулінець Ю.О., Рунчева Н.В. Зарубіжний досвід організації сервісної підтримки зайнятості населення..... 32

Снитко Т.В., Рунчева Н.В. Інноваційні процеси як каталізатор механізму розвитку міжнародних компаній в умовах глобалізації..... 34

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ..... 37

Багаліка Т.О. Кооперативні механізми як інструмент підвищення життєвого рівня сільського населення..... 37

Дрига Є.І. Механізми оцінювання організаційної культури навчання та розвитку підприємства..... 42

Колєснікова А.С., Пилипенко К.А. Гендерна рівність: шлях до розбудови сильної та процвітаючої країни..... 46

Марченко О.А., Бєльчев М.П., Дзюбенко В.І. Механізми управління розбудовою та розвиток територіальних громад у повоєнний період..... 49

СЕКЦІЯ 3.
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Багаліка Т.О.,
здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна

КООПЕРАТИІНІ МЕХАНІЗМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЖИТТЄВОГО РІВНЯ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

Необхідною передумовою ефективного розвитку агропромислового виробництва є широкий розвиток сільськогосподарської кооперації. У сучасних ринкових умовах сільськогосподарська кооперація розвивається в умовах жорсткої конкуренції, глобалізації економічного і громадського життя суспільства. Кооперація є ефективною організаційно-економічною формою сприяння сільського розвитку, яка передбачає соціальну, економічну й просторову взаємодію її учасників. Кооперація спрямована на виконання суспільних функцій сільського господарства та економічного зростання життєвого рівня сільського населення. Недостатній рівень професійних знань серед учасників сільськогосподарської кооперації щодо її цілей та мети уповільнює процес створення сільськогосподарських кооперативів в Україні. Важливими залишаються питання встановлення принципових основ кооперативного руху і визначення їхньої ролі у подальшому розвитку аграрного сектора економіки країни.

Ключовими проблемами формування та розвитку сільськогосподарської кооперації в агропромисловому виробництві України є наступні:

– подвійне оподаткування кооперативів;

– низький рівень професійних знань персоналу сільськогосподарського

кооперативу щодо цілей і мети створення;

– особливості оподаткування та фінансово-господарська діяльність кооперативних об’єднань;

– визначення шляхів подальшого розвитку кооперативу через відсутність спеціалізованої підготовки фахівців у системі вищої освіти;

– низький рівень державної підтримки щодо створення умов щодо формування кооперативних та інших некомерційних об’єднань у сфері виробництва та збуту сільськогосподарської продукції.

Сільськогосподарська кооперація дає змогу товаровиробникам отримувати дохід не лише від безпосереднього виробництва, а й від наступних етапів руху їхньої продукції.

Вона забезпечує:

– участь у великомасштабному бізнесі;

– залучення професійних управлінців та розподіл ризиків між партнерами;

– контроль над каналами збуту продукції та матеріально-технічного забезпечення;

– вплив на ціноутворення через формування великих партій сільськогосподарської продукції та використання сучасних маркетингових підходів;

– можливість бути рівноправними учасниками конкурентного ринкового середовища.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на визначення нових форм кооперативних відносин та інтеграційних процесів у сфері агропромислового виробництва. Сільськогосподарська кооперація відіграє роль сполучної ланки, що допомагає малому та середньому бізнесу виходити на нові ринкові сегменти та успішно позиціонувати себе як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках [2].

Держава, створюючи відповідну законодавчу базу, має виступати мотиватором розвитку кооперації, сприяючи підвищенню рівня життя

сільського населення. У цьому контексті ключовими є податкова, антимонопольна та кредитна політики уряду, а також заходи, спрямовані на підтримку кооперативів, впровадження нових напрямів розвитку кооперативних підприємств і створення ефективних регуляторних механізмів в агропромисловому секторі.

Розробка дієвих фінансово-економічних інструментів для регулювання аграрного сектору сприятиме впровадженню органічного землеробства та зменшенню негативного впливу аграрної галузі на довкілля [3].

Процеси інтеграції та її напрями в агропромисловому виробництві представлено на рис. 1.

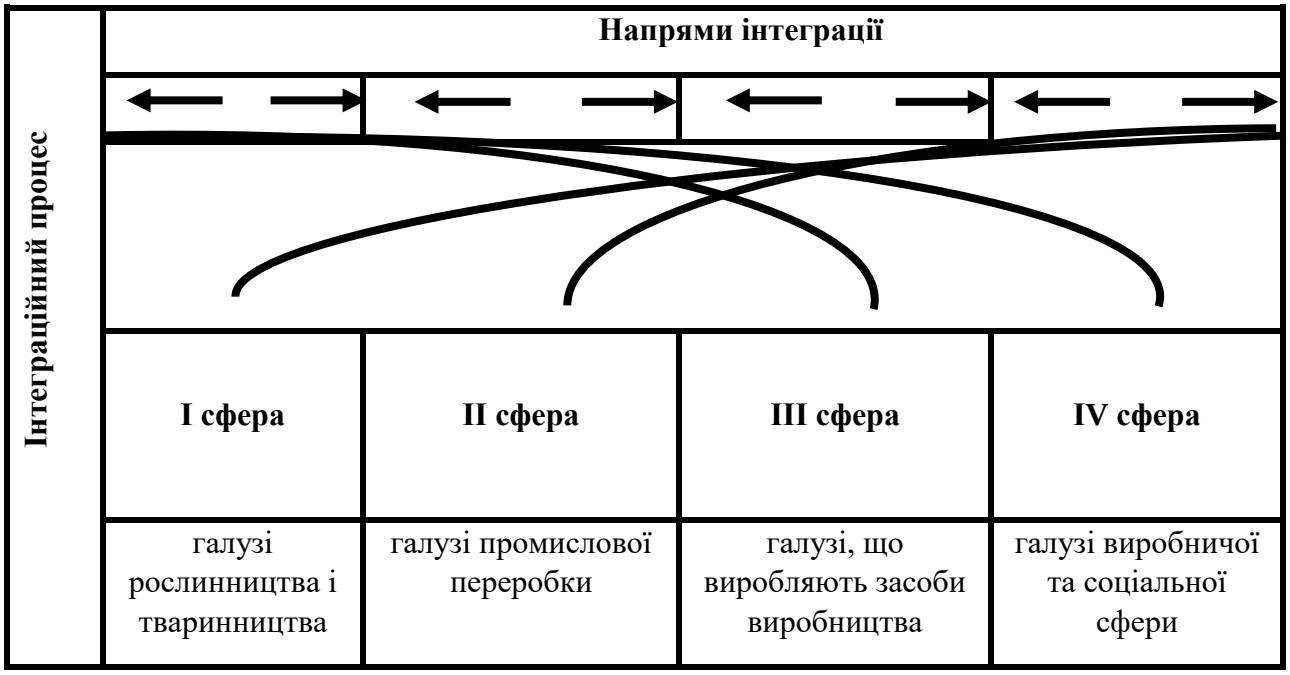

Рисунок 1. Напрями інтеграційного процесу в агропромисловому виробництві. Джерело: сформовано автором на основі [1].

Кооперація, як форма співпраці різних галузей кооперативного руху, потребує створення єдиного координаційного центру, який розширить можливості для всебічного розвитку та вдосконалення організаційно-економічного механізму функціонування сільськогосподарської кооперації в агропромисловому виробництві України.

Об’єднання різних видів, типів і рівнів кооперативних підприємств, а

також удосконалення організації кооперативного сектору сприятиме:

– захисту інтересів членів сільськогосподарських кооперативів;

– ефективній державній підтримці кооперативного сектору;

– підвищенню конкурентоспроможності та ефективності кооперації;

– розширенню й поглибленню міжнародного кооперативного співробітництва.

Сільськогосподарська кооперація є вищою формою організації сільськогосподарських товаровиробників, представляючи високоефективну економічну структуру, що забезпечує взаємодопомогу, взаємовиручку та захист соціальних і економічних прав та суспільних інтересів [4].

Кооперація є ключовим і пріоритетним напрямом розвитку різних сфер національної економіки, зокрема агропромислового виробництва України. Вона має значне економічне та соціальне значення, сприяючи ефективній роботі агропромислових підприємств.

Таким чином, кооперація виступає важелем відродження сільської інфраструктури, сприяє зменшенню безробіття та забезпечує стабільність у співвідношенні між міським і сільським секторами економіки країни.

Кооперативні механізми є важливим інструментом підвищення життєвого рівня сільського населення через організаційно-економічні та соціальні заходи, спрямовані на розвиток сільськогосподарської кооперації. Основні механізми включають:

1. Управління каналами збуту та маркетинговими стратегіями: кооперативи забезпечують контроль над ланцюгами постачання та реалізації, що підвищує прибутковість шляхом усунення посередників. Застосування сучасних маркетингових інструментів сприяє ефективному позиціонуванню продукції на внутрішніх і міжнародних ринках.

2. Розподіл ризиків і професійне управління: кооперація передбачає розподіл економічних і ринкових ризиків між учасниками, що мінімізує індивідуальні втрати. Залучення кваліфікованих менеджерів забезпечує

ефективне управління кооперативними структурами.

3. Інтеграція у великомасштабні економічні процеси: участь у кооперативах дозволяє малим і середнім виробникам долучатися до масштабних проєктів, що відкриває доступ до нових ринкових сегментів і підвищує доходи.

4. Державне регулювання та підтримка: формування сприятливого законодавчого середовища, зокрема в сфері оподаткування, кредитування та антимонопольної політики, сприяє розвитку кооперативів. Державні програми, такі як субсидії чи пільгові кредити, полегшують доступ до ресурсів і технологій.

5. Розвиток органічного землеробства: кооперативи сприяють впровадженню екологічно орієнтованих практик, що підвищує якість продукції та зменшує негативний вплив аграрного сектору на довкілля, створюючи додаткову економічну цінність.

Реалізація зазначених механізмів за умов належної державної підтримки сприятиме економічному зростанню, соціальній стабільності та підвищенню добробуту сільського населення України.

Література:

1. Саблук П. Т., Малік М.Й., Валентинов В.Л. Формування міжгалузевих відносин: проблеми теорії та методології: монографія: К.: IAE, 2002. 294 с.

2.Томілін О.О. Організація господарської діяльності підприємства: монографія. Полтава: “Оріяна”, 2009. 176 с. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1567 (дата звернення - 27.08.2025).

3.Томілін, О., Зоря, О., Безкровний, О., Дорошенко, О., Аранчій, Д., & Георгіаді, Н. (2024). Фінансово-економічне регулювання органічного агровиробництва. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, *5*(58), 225–243. https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.58.2024.4492 https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4492/4201 (дата звернення -

27.08.2025)

4.Ульянченко О.В., Томілін О.О., Бухало О.В., Коломієць С.А. Розвиток кооперативних відносин в овочепереробному підкомплексі // *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва.* Серія "Економічні науки": зб. наук. пр. / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2019. № 2. С. 3-12. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/6581 (дата звернення - 27.08.2025).

Дрига Є.І.,
Здобувач ІІІ рівня вищої освіти (PhD),
спеціальності 051 Економіка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Запоріжжя, Україна

МЕХАНІЗМИ ОЦІНЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Оцінювання організаційної культури навчання та розвитку є необхідним кроком для керування нею та доведення її внеску в успіх підприємства. Часто культуру сприймають як щось невловиме, що важко оцінити кількісно. Проте за останні десятиліття дослідники й практики розробили інструменти оцінки «навчальної зрілості» організацій (опитувальники, індекси) та встановили зв'язок між високим рівнем культури навчання і ключовими бізнес-показниками (інноваційністю, продуктивністю, плинністю кадрів тощо). Проблема полягає в адаптації інструментів оцінювання культури навчання на рівні конкретних підприємств та формуванні прозорого зв'язку з підвищенням конкурентоспроможності.

Класичні підходи до оцінки культури навчання були переважно якісними.